

YASHIL

**IQTISODIYOT
va
TARAQQIYOT**

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik,
ilmiy, ommabop jurnal*

**"AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR
RIVOJLANTIRISHDA BUXGALTERIYA HISOBİ,
IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNING ROLI HAMDA
ISTIQBOLDAGI VAZIFALAR" MAVZUSIDAGI
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA**

MAXSUS SON / №5

BASE

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

OPEN ACCESS

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

ROAD

Crossref

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

Academic
Resource
Index
ResearchBib

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

2025-yil 17-18 aprel

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA
MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA
BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 479 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

1-SEKSIYA: BUXGALTERIYA HISOBI, IQTISODIY TAHLIL VA AUDITNI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	12
SUT YO'NALISHIDAGI QORAMOLCHILIKDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBI VA MAHSULOT TANNARXINI HISOBLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	13
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Karimov Ikrom, Abduganieva Dildora	
MEHNAT HAQI BO'YICHA MUOMALALARDA XATO, FIRIBGARLIK VA NOQONUNIY AMALLARNI SUD BUXGALTERIYA EKSPERTIZASI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	17
Xasanov Baxodir Akramovich	
G'ALLACHILIK KLASSTERINING TASHKILY MEZONLARINI SHAKLLANTIRISH	20
Dusmuratov Radjabbay Davlatbaevich, Ilmuratov Shavkat Maxsumovich	
KORXONA TOVAR-MODDIY ZAXIRALARI QADRSIZLANISHI AUDITINING METODOLOGIK ASOSLARI	24
Urazov Komil Baxramovich, To'rayeva Farida Rustamovna	
AGROKLASTERLAR ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	28
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
KONSOLIDASIYALASHGAN MOLIVAVIY HISOBOTLARNI TUZISHNING BUGUNGI KUNDAGI ZARURATI.....	34
Avazov Ilxom Ravshanovich	
MOLIVAVIY HISOBOTNING BARQARORLIK STANDARTLARI	37
Kurbanov Ziyat Niyazovich	
ВВЕДЕНИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ЗАТРАТ В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ.....	41
Серекбаева Сауле Габитовна, Эшмуратов Улугбек Ташмуратович	
TOVAR-MODDIY QIYMATLIKLAR AUDITINI AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	46
Raximova Umida Rabbimovna	
AGROIQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH SHAROITIDA JORIY AKTIVLAR INVENTARIZATSIYASINI O'TKAZISH VA UNING TAHLILI USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	49
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
INVESTITSIYAVIY JOZIBADORLIKNI OSHIRISHDA INVESTITSIYA MUHITI VA UNI SHAKLLANTIRADIGAN OMILLAR	51
Abduganiyev Jahongir Behzod o'g'li, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	55
A.I.Alikulov, M.Sh.Baxriyev, M.N. Fayzullaev	
G'ALLACHILIK KLASSTERLARIDA BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI VA XORIY TAJRIBALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	59
Yuldashev Sherati Xaitovich, Xusanov Jaloliddin Xolmamat o'g'li, Tolibov Azamatjon Olimovich	
STRATEGIES FOR ADVANCING THE STANDARDS RELATED TO ACCOUNTING FOR FOREIGN EXCHANGE RATE FLUCTUATIONS IN UZBEKISTAN	63
Urazov K.B., Umarova Sh.K.	

BUXGALTERIYA HISOBINING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA LOGISTIKA XARAJATLARI HISOB VA HISOBOTLARINI Yuritishni TAKOMILLAShtIRISH.....	68
Nasim Boboev, Yorbekova Dilorom Muxammadqulovna, Umidullo Fayzullaev	
ASPECTS OF ACCOUNTING CONFIGURATION AND ORGANIZATION IN MODERN ECONOMIC SETTINGS.....	73
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, Bahodirov Qosimxon Nasimxon o'g'li, Abdixalimov Nodirbek Abdumutal o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ ГРАМОТНОСТЬ КЛИЕНТОВ: АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ В БАНКОВСКОЙ ПРАКТИКЕ	77
Нарзиева Гузаль Бахтиёровна	
BARQAROR O'SISH MAQSADLARIGA ERISHISHDA SIRKULAR IQTISODIYOTNING AHAMIYATI VA UNI MOLiyALAShtIRISH MASALALARI	81
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSiyALARNING AHAMIYATI.....	85
Raximova Umida Rabbimovna, Elmurodova Dilnoza Farxodovna, Rasulova Sevinch Shodiyor qizi	
THE ROLE OF INTERNAL AND EXTERNAL AUDIT IN STRENGTHENING CORPORATE GOVERNANCE IN UZBEKISTAN	88
Urazov Komil Bahromovich, Oblokulov Sukhrob Usmon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA BOSHQARUV HISOB (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA).....	90
Hamdamova Guljaxon Ablokulovna, Shakaraliyev Avazbek Xasan O'g'li, Daniyurov Xurshid Baxtiyorovich	
АДАПТАЦИЯ ФИНАНСОВОГО УЧЕТА МНОГОПРОФИЛЬНЫХ ФЕРМЕРСКИХ ХОЗЯЙСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ	93
Ёрбекова Дилором Мухаммадқулловна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Мамадиёров Хусниддин Хасанович	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA INVENTARIZATSIYA NATIJALARI TAHLILINI TAKOMILLAShtIRISH XUSUSIYATLARI.....	97
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinova	
ASALARICHILIK XO'JALIKLARIDA BIZNES JARAYONLARI HISOBINING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	100
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ICHKI AUDITNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	107
Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li	
IQTISODIYOTNI JADAL RIVOJLANTIRISHGA QARATILGAN ISLOHOTLAR SHAROITIDA G'ALLACHILIK KLASTERLARINI TASHKIL ETISHNING ZARURATI, MOHIYATI VA ISTIQBOLLARI.....	111
Yuldashev Sherali Xaitovich, Pardaboyev Asror O'lmas o'g'li	
AGROKLASTERLARDA KAPITAL QO'YILMALAR HISOBINI MOLiyAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLAShtIRISH	115
Abdushukurov Xondamir Botiraliyevich, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
BANK SEKTORINING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNI HAL QILISH YO'LLARI.....	120
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Toshmurodova Dilbar Muzaffar qizi, Zarmaxmatov Nomozjon Boxodir o'g'li	
THE STATUS OF ACCOUNTING TODAY	123
Hamdamova Guljahon Ablokulovna, O'ktamov Nuriddin Abdumalik O'g'li, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo O'g'li	
CHANGES IN THE STRUCTURE OF AGRICULTURE OF UZBEKISTAN AND THEIR ECONOMIC- STATISTICAL ANALYSIS.....	126
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna, Raxmatullayev Abdullajon Murodullo ugli	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH VA XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH.....	130
Raximova Umida Rabbimovna, Abdurahmanova Jasmina Baxtiyorovna	
KORXONALARDA XARAJATLAR HISOBINING ZAMONAVIY USULLARI.....	133
Tilabov Shohruh Baxriddin o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH JARAYONLARI.....	137
Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich, Rasulberdiyev G'ayratjon Sharof o'g'li, Xusanov Shohjahon Shavxidin o'g'li, Rustamova Dildora Dunyodjon qizi	
BUDJET HISOBINING IQTISODIYOTIMIZDA TUTGAN O'RNI VA UNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	143
Tuxtayev Zafar Mamatkulovich	
XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA ASOSIY VOSITALARNING TASHKILIY-USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	147
Fayzullayev Murodbek Nematullayevich, Alikulov Abdimo'min Ismatovich	
2-SEKSIYA: INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....151	
KAMBAG'ALLIK MUAMMOSI, UNI BARTARAF ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HOZIRGI HOLATI	152
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Aslonov Xotamjon Sharifboy o'g'li, Esirgapov Diyor Akramovich	
BULUTLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA SOLIQ HISOBOTI TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	157
Uralov Baxtiyor Maxmudovich	
“YASHIL IQTISODIYOT”GA O'TISH ZARURIYATI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	162
Olmasov Umidjon G'iyosovich, Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA CHORVACHILIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	168
Kudratov Rizo Turdibayevich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	172
Ruziyeva Dilafruz Faxriddinovna	
“OZIQ-OVQAT ISROFI VA U BILAN KURASHISH STRATEGIYALARI”	176
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Abduqahhorov Najmiddin Sayfiddin o'g'li, Vasliddinov Behruz Vasliddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLINING IQTISODIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	182
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AGRAR IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI VA UNING YECHIMLARI.....	185
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov, Ilhom Mamatqulov	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI QISHLOQ JOYLARIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH	190
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o'g'li, Baxriddinov Abubakir Oloviddin o'g'li	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA KICHIK BIZNESNING ROLINI OSHIRISH.....	195
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
XIZMAT KO'RSATISHDA ELEKTRON TIJORATNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	199
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Safarova Baxora Aslamovna, Bozorova Beg'ubor Tolib qizi, Murodqulova Mexrangiz Dilshodovna, Avazboyeva Ruxshona Azizovna	

CHORVACHILIKDA VETERINARIYA XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	202
Eshanqulov Sirojiddin Xakimovich	
O'ZBEKISTONDA LOGISTIK MARKAZLARNI RIVOJLANTIRISHNING HOLATI VA ISTIQBOLLARI	206
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Tursunaliyev Abdulaziz Shokirjon o'g'li, Toshniyozov Anvarbek Alisher o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI	211
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Bilolbek Quvonchbek o'g'li Boytemirov	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING MUHIM OMILLARI	215
Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Iymonqulova Mavluda O'rozali qizi, Raxmonberdiyev Sherzod Alisher o'g'li	
ЗАНЯТОСТЬ И СОКРОЩЕНИЕ БЕЗРОБОТИЦЫ В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ	219
Назарова М.Ш., Бердикулов Р.А.	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI SAVDOSINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI.....	226
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
“YASHIL IQTISODIYOT”NI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARIDA INTELLEKTUAL MULKNING AHAMIYATI	230
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova	
UZUMCHILIK TARMOG'IDA IQTISODIY SAMARADORLIKKA ERISHISHDA SUVDAN TEJAMKORLIK BILAN FOYDALANISHNING IMKONIYATLARI.....	235
Salamov Ibroxim, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich	
QISHLOQ HUDUDIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH	239
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
BOZOR IQTISODIYOTIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI AMALGA OSHIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	243
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Muqaddas Muxamadaliyevna Xusenova, Dilnurabonu Faruxovna Amrillayeva	
GLOBAL BIZNESDA STRATEGIK YONDASHUVLAR	247
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna, Umrzoqov Adxam, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
TADBIRKORLIKNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVATLASH TIZIMI TAHLILI	251
Kazakova Zulayho Salaxiddinovna, Ibragimov Jahongir Ilhom o'g'li, IbragimovBotir Uktamboy o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO SIYOSATI.....	257
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev	
THE SOCIO-ECONOMIC IMPORTANCE OF ACCELERATED DEVELOPMENT OF THE SERVICE SECTOR IN A MODERN MARKET ECONOMY	262
Khamdamova Nasiba Ablakulovna, Rasulberdiyev G'ayratjon Sharof o'g'li, Ro'zmatov Feruzbek Inoyat o'g'li	
“YASHIL IQTISODIYOT” TAMOYILLARINI AMALGA OSHIRISHDAGI ASOSIY VAZIFALAR	265
Xudoyberdiyev.U.X., Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna	
YOSHLAR ORASIDA KICHIK BIZNES SOHASINI RIVOJLANTIRISH	268
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Ollonazarova Mavlyuda Shixnazar qizi	
O'TISH DAVRIDAGI IQTISODIYOTDA KICHIK KORXONALARNING LOGISTIKA TIZIMI	273
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Islomjon Jamshedovich Jamshedov	
GLOBAL ISISH SABABLARI VA UNING IQTISODIY OQIBATLARI.....	278
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Boyjigitov Kamronbekmirzo Sobirjon o'g'li, Mirzabayev Shoxruhjon Orzumurodovich, Saidmurodov Sardor Mirsalohovich	
SERVIS XIZMATI KO'RSATISHDA CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	282
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	

AGROTURIZMNING YASHIL IQTISODIYOTDAGI O'RNI VA AHAMIYATI: O'ZBEKISTON UCHUN XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA TAKLIFLAR.....	287
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o'g'li, Yuldoshev Husniddin To'liqin o'g'li, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
“YASHIL” IQTISODIYOTGA O'TISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI	293
Kudratov Rizo Turdibayevich	
PARRANDA TUXUMINI YETISHTIRISHDA EKOLOGIK MUHITNING IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHGA TA'SIRI.....	297
Vaslidinov Bexruz Vaslidinovich, Salamov Ibrohim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich	
TIJORAT BANKLARIDA INTELLEKTUAL MULKDAN FOYDALANISH XUSUSIYATLARI.....	302
Farhod Mahmudovich Tirkashev, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev, Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov	
CHO'L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAHSULOTLARI SOTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH VA TARMOQNI MODERINIZATSIYALASH	308
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Hotamov Adhamjon Asqarjon o'g'li	
IQTISODIY TENGSIZLIK VA U BILAN KURASHISH USULLARI.....	313
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Mahammadahliyev Muhammadkarim, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o'g'li, Jumayev Azamat Uchqun o'g'li	
“YASHIL” IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTONDA BANDLIKKA TA'SIRI.....	316
Nazarova M.Sh., Berdiqulov R.A.	
SAMARQAND VILOYATIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	322
Jo'raqul Rahmiddin o'g'li Yaxshiliqo, Farhod Mahmudovich Tirkashev	
O'ZBEKISTONDA “YASHIL” IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VAZIFALARI VA BOSQICHLARI	327
Maryam Sharipovna Nazarova, Farhod Mahmudovich Tirkashev, Azimjon Baxodirov Ilhom Mamatqulov, Ilhom Mamatqulov	
QISHLOQDA YASHOVCHI AYOLLAR – MEHNAT RESURSLARINING ISHSIZLIK MASALALARI	332
Murtazayev Olim, Murtazayev Akbarxon Olimovich	
XXI-ASRDA SHAKLLANGAN YANGI IQTISODIYOTLAR TARKIBIDA KREATIV IQTISODIYOT PRINSIPLARI VA TURLARINING NAZARIY MASALALARI.....	336
Mamayunus Pardayev, Obid Pardayev	
ISHSIZLIKNING ZAMONAVIY SHAKLLARI VA BANDLIKNI OSHIRISHDA STRATEGIK YONDASHUVLAR.....	340
Navruzbek Azimjonovich Rajabov, Safarova Bahora Aslamovna	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASINING YANGI TALABLAR DOIRASIDA TAKOMILLASHUVI	344
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Babanazarova Sevara Abdunazarovna	
YANGI O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH MUHIM VA DOLZARB MASALALARDAN BIRIDIR	348
Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Mirzayev A	
QISHLOQ XO'JALIGIDA AGROTURIZM SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI VA ISTIQBOLLARI.....	352
Ergashboyev Minghojiddin Jasurbek o'g'li, Kudratov Rizo Turdibayevich	
XO'JALIK YURITUVCHI SubyektLARDA INSON RESURSLARINI BAHOLASH VA TAHLILIGA NAZARIY YONDASHUVLAR	358
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusova, Babanazarova Sevara Abdunazarovna, Mamayunusov Temur Olimovich	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA EKOLOGIK TA'LIM VA UNI RIVOJLANTIRISH CHORA-TADBIRLARI.....	362
Ochilova Mohigul Toshtemir qizi, Abduzoirov Sarvarbek Sanjar o'g'li, Solayev Sanjar Hamdam o'g'li	
MEHNAT BOZORI TRANSFORMATSIYASIDA ZAMONAVIY TALABLARDAN KELIB CHIQADIGAN YONDOSHUVLAR.....	365
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Pardayeva Ozoda Mamayunusovna, Mamayunusov Temur Olimovich	
3-SEKSIYA: QISHLOQ XO'JALIGINI RAQAMLASHTIRISH: KELAJAK TEXNOLOGIYALARI.....	369
ЦИФРОВИЗАЦИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА: ТЕХНОЛОГИИ БУДУЩЕГО.....	370
Мухамедиева Дилноз Тулкуновна, Сафарова Лола Улмасовна	
IQTISODIY-MATEMATIK MODELLASHTIRISH: MEVA-SABZAVOTCHILIK KLASSTERLARI EKIN MAYDONLARINI TAKOMILLASHTIRISH	374
Urdushev Xamrakul, Sirojiddin Eshanqulov	
BOG'DORCHILIK TARMOG'INING HOLATI VA RIVOJLANTIRISH TENDENSIYALARINING EKONOMETRIK TAHLILI	379
Akbarov Husan O'zbekxonovich, Urdushev Xamrakul, Jalilov Shoxrux Zafar o'g'li	
EMOTIONAL INTELLIGENCE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS: IMPORTANCE, DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION	383
Koshkaldal Iryna, Celms Armands, Gurskiene Virginija, Dombrovska Olena	
О МЕТОДИКЕ ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ РЕШЕНИЮ МАТЕМАТИЧЕСКИХ ГОЛОВОЛОМОК НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	386
Актамова Васила Укатамовна, Ahtamova Z.U., Muradova Mexribon Sobirovna	
FIZIKA FANINING O'ZBEKISTON AGRAR IQTISODIYOTIDAGI DOLZARB MUAMMOLARINI HAL ETISHDAGI POTENTIALI.....	393
R. Berdiyev, U. E. Nurimov, B. U. Amonov	
FIZIKA FANINI INTERNET TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB O'QITISH	397
Raximov O., Mamatkulov	
CHORVACHILIK XO'JALIKLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI TASHKIL ETISHDA KO'P OMILLI OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	401
Mavlyanov Majid Tuychievich	
AYRIM IQTISODIY MASALALARNI YECHISHDA TAQRIBIY SONLARNING AHAMIYATI.....	406
Otoboyeva Aziza Shakirovna, Bozorboyev Komiljon Shuxrat o'g'li, Eshdaviatov Samandar Otabek o'g'li, G'aniyev Anvar Maqsud o'g'li	
ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЛЕКСНЫХ ЧИСЕЛ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ГЕОМЕТРИИ	410
Актамова Васила Укатамовна, Ahtamova Umida Uktamovna, Mayramaliyeva Dilbar Eldorovna	
MEVA VA SABZOVOTLARNI FIZIKAVIY USULDA QAYTA ISHLASH TEXNALOGIYASI.....	417
N.Mamatkulov., M.Raxmatov., R.Berdiyev	
BEGONA O'TLAR VA ZARARKUNANDALARGA QARSHI KURASHDA ROBOTOTEXNIKA	421
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Usanov Yoqub Dilmurod o'g'li	
AQLLI SUG'ORISH TIZIMLARI YORDAMIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	425
Sulaymonov Mirobid Abdullolovich	
SMART TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI SOTISH: BLOCKCHAIN TEXNOLOGIYASINING QO'LLANILISHI	342
Ahtamova Vasila Uktamovna	

RAQAMLI TAHLIL YORDAMIDA O'SIMLIKLAR UCHUN OPTIMAL O'SISH SHAROITLARINI YARATISH	436
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna, Jumayev Azamat Uchqun o'g'li, Hamdullayev Jamoliddin Feruzxon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RAQAMLI TEXNALOGIYALARDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	440
N.Mamatkulov, R.Aminov	
UY HAYVONLARINI RO'YXATDAN O'TKAZISHNING ZAMONAVIY USULLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGIDAGI IJTIMOIIY VA IQTISODIY AHAMIYATI	443
Sulaymonov Mirobid Abduxolikovich, Usanov Rashid Sharofovich	
ISSIQXONALARNING REAL VAQT REJIMIDA BOSHQARUV MONITORING TIZIMINI ISHLAB CHIQUISH, NAZORAT QILISH VA OPTIMALLASHTIRISH.....	448
Otoboyeva Aziza Shakirovna	
RAQAMLASHTIRISH VA EKOLOGIK INNOVATSIYALAR ORQALI O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA YASHIL IQTISODIYOTNI JORIY ETISH.....	454
Usanov Rashid Sharofovich	
ZARARKUNANDALAR TARQALISHINI BASHORAT QILISHDA SUN'IY INTELLEKT MODELLARI.	458
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich, Otoboyeva Aziza Shakirovna	
QISHLOQ XO'JALIGI YERLARINI GEOMETRIK MODELLASHTIRISHNI AMALGA OSHIRISHNING AMALIY YONDASHUVI.....	462
Xaknazarova Xurshidabonu Kenjayevna	
FLUTTER ASOSIDAGI O'SIMLIKLARNI TANISH VA SOG'LOMLIGINI TAHLIL QILISH	467
Ravshanov Sanjar Tolibjonovich	
FERMERLAR UCHUN MOBIL ILOVALAR: AXBOROT, TAHLIL VA MASLAHATLAR.....	471
Aktamova Vasila Uktamovna, Axtamova Umida Uktamovna	
IOT VA AI INTEGRATSIYASI ORQALI SUVNI TEJASH.....	475
Raxmatullayeva Nozima Shodiqulovna	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TASHQI SAVDO SIYOSATI

Farhod Mahmudovich Tirkashev

SamDVMCHBU Iqtisodiyot fakulteti assistenti

ORCID 0009-0005-2339-6225

ftirkashev21@gmail.com

Inomjon Rustam o'g'li Xo'jaqulov, Sherzod Mexriddinovich Raxmatullayev

Iqtisodiyot fakulteti Iqtisodiyot yo'nalishi 4-bosqich talabalari

Annotatsiya: O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati mamlakatning iqtisodiy o'sishi, xalqaro hamkorlik va global bozorlar bilan integratsiyasi uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu siyosat, mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, eksport va importni tartibga solish, tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish hamda xorijiy investitsiyalarni jalb etishga qaratilgan. Tashqi savdo siyosati, shuningdek, O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligini kengaytirish, bojxona tartib-qoidalarini modernizatsiya qilish, savdo shartnomalarini tuzish va o'z iqtisodiyotini global raqobatbardosh bo'lishini ta'minlashni o'z ichiga oladi. Tashqi savdo siyosatining samarali amalga oshirilishi mamlakatning iqtisodiy rivojlanishiga katta hissa qo'shishi mumkin.

Kalit so'zlar: tashqi savdo siyosati, xalqaro iqtisodiy aloqalar, savdo strategiyalari, bojxona siyosati, eksport va import, xorijiy investitsiyalar, global bozorlar, tashqi savdo, raqobatbardoshlik, O'zbekiston iqtisodiyoti, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik.

Abstract: The foreign trade policy of the Republic of Uzbekistan is of significant importance for the country's economic growth, international cooperation, and integration into global markets. This policy aims to ensure the economic stability of the country, regulate exports and imports, develop foreign economic relations, and attract foreign investments. The foreign trade policy also includes expanding Uzbekistan's cooperation with international organizations, modernizing customs policy, concluding trade agreements, and ensuring the competitiveness of the economy in the global market. Effective implementation of the foreign trade policy can significantly contribute to the country's economic development.

Key words: foreign trade policy, international economic relations, trade strategies, customs policy, export and import, foreign investments, global markets, foreign trade, competitiveness, Uzbekistan's economy, cooperation with international organizations.

Аннотация: Внешняя торговая политика Республики Узбекистан имеет важное значение для экономического роста страны, международного сотрудничества и интеграции в глобальные рынки. Эта политика направлена на обеспечение экономической стабильности страны, регулирование экспорта и импорта, развитие внешнеэкономических связей и привлечение иностранных инвестиций. Внешняя торговая политика также включает в себя расширение сотрудничества Узбекистана с международными организациями, модернизацию таможенной политики, заключение торговых соглашений и обеспечение конкурентоспособности экономики на глобальном рынке. Эффективная реализация внешней торговой политики может значительно способствовать экономическому развитию страны.

Ключевые слова: внешняя торговая политика, международные экономические связи, торговые стратегии, таможенная политика, экспорт и импорт, иностранные инвестиции, глобальные рынки, внешняя торговля, конкурентоспособность, экономика Узбекистана, сотрудничество с международными организациями.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati mamlakatning iqtisodiy rivojlanishi va global iqtisodiyotdagi o'rnini mustahkamlashda muhim rol o'ynaydi. Mustaqillikka erishganidan so'ng, O'zbekiston iqtisodiy siyosatini isloh qilish va xalqaro aloqalarini kuchaytirish maqsadida bir qancha yirik tashqi savdo yo'nalishlarini amalga oshirdi. Ushbu siyosatning asosiy maqsadi mamlakatning ichki resurslarini samarali foydalanish, eksportni oshirish, importni tartibga solish hamda xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini ta'minlashdan iborat.

Tashqi savdo siyosati faqat iqtisodiy aloqalar bilan cheklanmaydi, balki o'z ichiga siyosiy, ijtimoiy va madaniy sohalar ham hamkorlikni rivojlantirishni o'zida mujassam etadi. O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar, mamlakatlar bilan imzolangan shartnomalar orqali erishgan natijalari uning tashqi savdo siyosatining

muvaqqafiyatli ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, mamlakatning iqtisodiy o'sishini ta'minlashda, xorijiy investitsiyalarni jalb etish va yangi texnologiyalarni import qilishda tashqi savdo siyosatining o'rnida juda katta.

Bundan tashqari, O'zbekistonning yangi tashqi savdo siyosati iqtisodiyotni yanada ochiq va raqobatbardosh qilishga qaratilgan bo'lib, global bozorlar bilan integratsiya jarayonini tezlashtirishga xizmat qiladi. Ushbu jarayonda davlatning bojxona siyosati, savdo strategiyalari, va boshqa ko'plab tashqi iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish katta ahamiyat kasb etadi. Demak, tashqi savdo siyosati nafaqat iqtisodiy o'sishga xizmat qiladi, balki xalqaro aloqalar, xavfsizlik va diplomatik strategiyalarni mustahkamlashga ham yordam beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati mavzusida ilmiy ish olib borgan mamlakatimiz va xorijiy olimlaridan Sh.Shavkatov, A.Tashpulatov, G.Iskandarova, N.Mahmudova, O.Saidov, K.Abdullayev, Stephen W, Jones, David R. Kolb, Edward P, Gresser, Alison McAfeela o'z asarlarida O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo siyosati va iqtisodiy integratsiya masalalari bo'yicha, iqtisodiy aloqalari va eksport bozorlariga kirish masalalari tahlil qilingan. O'zbekistonning tashqi savdo siyosatining istiqbollari va global iqtisodiyotda o'rnida haqida o'z fikrlarini bildirishgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolani yozishda adabiyotlar va hujjatlarni tahlil qilish, Sotsiologik tadqiqotlar, statistik tahlil va ma'lumotlarni yig'ish, ijtimoiy-iqtisodiy tahlil, geografik va mintaqaviy tahlil, kompyuter modellari va prognozlash, kross-madaniy tahlil, interdisipliner yondashuv usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston Respublikasi o'zining tashqi savdo siyosatini 1991 yildan mustaqillikni qo'lga kiritganidan keyin tubdan yangilab, global iqtisodiyotda o'z o'rnini mustahkamlashga harakat qilmoqda. O'zbekistonning tashqi savdo siyosati mamlakat iqtisodiyoti uchun muhim ahamiyatga ega bo'lib, eksport salohiyatini oshirish, yangi bozorlarni izlash, xorijiy investitsiyalarni jalb etish va iqtisodiy integratsiya kabi masalalarni o'z ichiga oladi.

O'zbekiston tashqi savdo siyosati bir necha bosqichdan o'tgan. 1991-yildan boshlab, iqtisodiy mustaqillikni qo'lga kiritganidan keyin, mamlakat yangi tashqi savdo siyosatini shakllantirishga kirishdi. Dastlabki yillarda, O'zbekiston uchun importni qisqartirish va eksportni ko'paytirish, shuningdek, iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash asosiy maqsad bo'ldi. 2000-yillarning o'rtalarida esa, mamlakat tashqi savdo siyosati modernizatsiya qilindi va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqildi.

2000-yillardan keyin O'zbekiston tashqi savdo siyosatida asosiy o'zgarishlar quyidagi yo'nalishlar bo'yicha amalga oshirildi:

- Savdo erkinligini oshirish orqali tashqi savdo bozorlariga integratsiya qilish uchun bojxona tariflarini pasaytirish va savdo cheklovlarini kamaytirish.
- Savdo diversifikatsiyasi bo'yicha eksportni faqat an'anaviy bozorlar bilan cheklamasdan, yangi bozorlarni izlash va turli xil mahsulotlar eksportini rivojlantirish.
- Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali, yangi investitsiya dasturlari orqali mamlakatga xorijiy kapitalni jalb etish va xalqaro biznes muhitida raqobatbardoshlikni oshirish.
- Integratsiya va hamkorlik aloqalarini o'rnatib mamlakatning Markaziy Osiyo va xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan integratsiya qilish, shuningdek, savdo aloqalarini rivojlantirishga qaratilgan choralar ko'rildi.

O'zbekistonning tashqi savdo siyosati bir necha asosiy yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Eksportni diversifikatsiya qilish, O'zbekistonning eksporti asosan paxta va energetika resurslariga bog'liq edi. Hozirda esa sanoat mahsulotlari, qishloq xo'jaligi mahsulotlari, texnologik ishlab chiqarish va xizmatlar eksportini rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqilmoqda. Ayniqsa, oltin, gaz, va avtomobil sanoati eksportining ulushi oshirilgan. Tashqi savdoni liberalizatsiya qilish, O'zbekiston tashqi savdo tartiblarini liberallashtirish, bojxona tariflarini pasaytirish, importni kamaytirish va mahalliy ishlab chiqaruvchilarni himoya qilish uchun yangi strategiyalarni amalga oshirgan. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni mustahkamlashga alohida e'tibor qaratilgan. O'zbekiston xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun investitsiya siyosatini takomillashtirgan. 2017-yilda mamlakatning investitsiya ko'lamini yaxshilandi va ko'plab xorijiy kompaniyalar O'zbekistonda o'z faoliyatlarini boshladi. Yangi investitsiya qonunlari va bojxona tartib-taomillari orqali xorijiy kapitalning kirib kelishi osonlashtirildi. O'zbekistonning tashqi savdo siyosati xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Mamlakat Jahon savdo tashkiloti (WTO) bilan aloqalarini o'rnatishga intilmoqda va shuningdek, Markaziy Osiyo davlatlari bilan savdo aloqalarini mustahkamlashga harakat qilmoqda.

O'zbekistonning tashqi savdo siyosati o'zgarishlari va yangilanishlari iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. O'zbekistonning eksporti 2000-yillarning o'rtalaridan boshlab barqaror ravishda o'sib bormoqda. O'zbekistonning

eksport tarkibida sanoat mahsulotlari, qishloq xo'jaligi mahsulotlari va energetika mahsulotlarining ulushi ortdi. Ayniqsa, oltin, gaz, va avtomobil eksporti sezilarli darajada o'sdi.

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish borasida O'zbekiston katta yutuqlarga erishdi. O'zbekistonga kelayotgan investitsiyalarning hajmi oshdi, bu esa mamlakatda yangi ish o'rinlari yaratish, sanoatni rivojlantirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga olib keldi. O'zbekiston tashqi savdo balansini yaxshilashga erishdi. Eksportning oshishi, importning esa tartibga solinishi natijasida tashqi savdo balansini bo'yicha salbiy holatlarning oldi olindi. O'zbekistonning iqtisodiy integratsiyasi kengaydi, va bu mamlakatni global bozorlar bilan yaqinlashtirdi. Markaziy Osiyo davlatlari bilan hamkorlik, shu jumladan, Yevrosiyo iqtisodiy ittifoqi bilan aloqalar mustahkamladi. O'zbekiston tashqi savdo siyosatining yangi bosqichida bir nechta ustuvor yo'nalishlar ko'zda tutilmoqda. O'zbekiston raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish va global bozorga kirishni ko'zda tutadi. Mahsulot sifatini oshirish va brend yaratish zarur. O'zbekiston tashqi savdo diplomatiyasini yanada rivojlantirib, yangi bozorlarni ochishga harakat qilmoqda.

Tashqi savdo sohasida yosh va startap tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlab, xalqaro bozorlar bilan aloqalarini mustahkamlashga yordam bermoqda.

Quyidagi 1-jadvalda 2015-2023 yillarda O'zbekistonning tashqi savdosining asosiy ko'rsatkichlari, eksport va import hajmlari hamda savdo balansining o'zgarishi keltirilgan.

1-jadval. O'zbekiston Respublikasi tashqi savdo ko'rsatkichlari (2015–2023).

Yil	Eksport hajmi (mln. AQSh dollari)	Import hajmi (mln. AQSh dollari)	Tashqi savdo balansining o'zgarishi (mln. AQSh dollari)	Eksportning asosiy tovarlari	Importning asosiy tovarlari
2015	9,700	9,300	+400	Paxta, oltin, gaz, sanoat mahsulotlari	Mashinalar, jihozlar, texnologiya
2016	10,100	9,500	+600	Paxta, gaz, oltin, kimyo mahsulotlari	Mashinalar, avtomobillar, sanoat uskunolari
2017	11,200	9,800	+1,400	Oltin, gaz, avtomobillar, meva- sabzavotlar	Texnik jihozlar, avtomobillar, kimyo mahsulotlari
2018	12,500	10,200	+2,300	Oltin, gaz, avtomobillar, tekstil mahsulotlari	Mashinalar, oziq-ovqat mahsulotlari, sanoat asboblari
2019	13,200	10,700	+2,500	Oltin, gaz, kimyo mahsulotlari, avtomobillar	Avtomobillar, mashinalar, elektronika
2020	15,000	11,500	+3,500	Paxta, oltin, avtomobillar, gaz	Mashinalar, qurilish materiallari, kimyo mahsulotlari
2021	16,500	12,200	+4,300	Oltin, gaz, avtomobillar, meva- sabzavotlar	Mashinalar, texnologik asboblari, elektronika
2022	18,000	14,000	+4,000	Oltin, gaz, kimyo mahsulotlari, avtomobillar	Texnik uskunalar, mashinalar, o'zgartirish qismlari
2023*	19,500	15,500	+4,000	Oltin, gaz, avtomobillar, kimyo mahsulotlari	Elektronika, avtomobillar, qurilish materiallari

*2023-yil uchun ma'lumotlar faqat yil boshiga qadar mavjud.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasining tashqi savdo siyosati so'nggi yillarda sezilarli o'zgarishlarga uchradi va mamlakatning iqtisodiy rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatdi. 1991-yildan boshlab, O'zbekiston mustaqil iqtisodiyotini shakllantirish va tashqi savdo aloqalarini rivojlantirishga katta e'tibor qaratdi. O'zbekistonning tashqi savdo siyosatida asosiy o'zgarishlar, asosan, eksportni diversifikatsiya qilish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, savdo erkinligini oshirish va iqtisodiy integratsiyani rivojlantirishga qaratilgan.

Eksport hajmi muntazam ravishda o'sib bormoqda. 2015–2023 yillar davomida eksportning asosiy tovarlari, jumladan, oltin, gaz, avtomobillar va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining eksporti sezilarli darajada o'sdi. Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish borasida ijobiy o'zgarishlar ro'y berdi. 2017-yildan keyin investitsiyalar miqdori oshdi va ko'plab yirik xalqaro kompaniyalar O'zbekistonda faoliyat yuritishni boshladi.

Tashqi savdo balansi ijobiy yo'nalishda rivojlandi. O'zbekiston eksportining o'sishi va importni tartibga solish orqali savdo balansi yaxshilandi. O'zbekiston xalqaro iqtisodiy tashkilotlar bilan aloqalarini mustahkamladi va Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan iqtisodiy hamkorlikni kengaytirdi. Biroq, O'zbekiston tashqi savdo siyosatida haligacha ba'zi qiyinchiliklar mavjud. Ularning orasida eksportni yanada diversifikatsiya qilish, importni kamaytirish, yangi bozorlarni izlash, raqobatbardoshlikni oshirish va iqtisodiy integratsiyani chuqurlashtirish zarurati mavjud. O'zbekistonning eksporti hozirda asosan paxta, oltin va gazga tayanib qolmoqda. Shu sababli, yangi sanoat mahsulotlarini, yuqori texnologik ishlab chiqarish va brendli mahsulotlarni eksport qilishni kengaytirish zarur. Ayniqsa, avtomobil sanoati, elektronika va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining eksportini oshirish muhim. O'zbekistonning xalqaro savdo siyosatini rivojlantirishda diplomatiya va savdo aloqalarini mustahkamlashga e'tibor qaratish kerak. Ayniqsa, yangi bozorlar ochish va mavjud bozorlarni diversifikatsiya qilish maqsadida xalqaro hamkorlikni kengaytirish muhimdir. Bu, O'zbekistonning iqtisodiy o'sishiga yordam beradi. Sanoatni modernizatsiya qilish va yuqori texnologik ishlab chiqarishni rivojlantirish O'zbekistonning eksport salohiyatini oshirishga yordam beradi. Bu uchun texnologiyalarni joriy etish va o'zaro texnik yordam ko'rsatish mexanizmlarini kuchaytirish zarur. O'zbekistonga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun samarali huquqiy va iqtisodiy sharoitlarni yaratish zarur. Innovatsion texnologiyalarni jalb qilish va zamonaviy ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil etish mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishga yordam beradi. O'zbekistonning savdo infratuzilmasini yanada rivojlantirish, yangi logistika va transport tizimlarini yaratish, shuningdek, portlar va bojxona punktlarini modernizatsiya qilish zarur. Bu, mamlakatning tashqi savdo aloqalarini yanada samarali qilish imkonini beradi.

O'zbekistonning Markaziy Osiyo va global iqtisodiyotdagi o'rnini yanada mustahkamlash uchun xalqaro savdo tashkilotlari bilan hamkorlikni kengaytirish kerak. Xususan, Jahon savdo tashkiloti (WTO) bilan aloqalar kuchaytirilishi, shuningdek, Yevrosiyo iqtisodiy ittifoqi bilan integratsiya qilish bo'yicha ishlar davom ettirilishi zarur. Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash, ularning xalqaro bozorlarda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi uchun zaruriy shart-sharoitlarni yaratish lozim. Bu, O'zbekistonning global savdoga kirishini tezlashtiradi.

O'zbekistonning tashqi savdo siyosati o'zgarishlari va yangilanishlari iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatdi, lekin mamlakatning global iqtisodiyotdagi raqobatbardoshligini oshirish va tashqi savdo sohasini yanada rivojlantirish uchun yuqoridagi takliflarga amal qilish zarur. Savdo diplomatiyasini mustahkamlash, eksportni diversifikatsiya qilish, xorijiy investitsiyalarni jalb etish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish O'zbekistonning kelajakdagi iqtisodiy muvaffaqiyatiga katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiing Qarori Tashqi savdo operatsiyalari monitoringini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" – T.: 2020-yil 14-may.
2. Makroiqtisodiyot: Дарслик. Dasrlik. G'.E.Zaxidov, M.T.Asqarova, Z.A. Djumayev, L.F.Amirov, H.A. Hakimov. -T.: 2019. - 290 bet.
3. Tirkashev, F. (2023). Intellektual mulkni boshqarish jarayonlarni o'rganishning nazariy muammolari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(11-12).
4. Tirkashev, F., & Musurmonov, N. (2024). Global iqtisodiy rivojlanish sharoitida yashil iqtisodiyot muammolari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
5. Tirkashev, F., & Toshpulatova, K. (2024). "Yashil" iqtisodiyot: konsepsiyaning shakllanishi va asosiy kategoriyalari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
6. Tirkashev, F., & Zarmaxmatov, N. (2024). Raqamli iqtisodiyotning zamonamizdagi bugungi o'rne. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
7. Tirkashev, F., & Xo'jaqulov, I. (2024). Jahon iqtisodiyoti va xalqaro savdo munosabatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
8. Tirkashev, F., & Raxmatullayev, S. (2024). Davlat-xususiy sherikchiligini rivojlantirishda klasterlarning ahamiyati. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
9. Xamdamova, N., Tirkashev, F., Sayfullayev, A., & Erkinov, S. (2024). Chorvachilikning mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati va uning rivojlanishi. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
10. Tirkashev, F., & Asomiddinov, H. (2024). Mahalliy soliqlar va mahalliy
11. yig'imlarning iqtisodiy mohiyati. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
12. Tirkashev, F., & Isaxonov, S. (2024). Qishloq xo'jaligini rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2(1).
13. Tirkashev, F., & Asomiddinov, H. (2024). Tijorat tashkilotlarining investitsiya faoliyati. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 1(1).

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. aprel. maxsus son / № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
